

Tadeusz Sivert

Pracownia Historii Teatru przy Zakładzie Historii i Teorii Teatru Instytutu Sztuki PAN.

Biuletyn Polonistyczny 3/7, 70-74

1960

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRACOWNIA HISTORII TEATRU PRZY ZAKŁADZIE HISTORII
I TEORII TEATRU INSTYTUTU SZTUKI PAN

Zakład Teatru Instytutu Sztuki PAN, pozostający pod kierownictwem prof. Henryka Szletyńskiego i Antoniego Dębnickiego, obejmuje w zasadzie dwie pracownie: dokumentacyjną prowadzoną przez doc. Eugeniusza Szwankowskiego oraz Historii Teatru uwzględniającą teatr dawny i teatr współczesny.

Pracownią Historii Teatru Dawnego kieruje doc. Tadeusz Sivert, współpracują w niej: doc. Karyna Wierzbicka, adiunkci: Barbara Król, Jacek Lipiński, st.asystenci: Ewa Heise, Henryka Secomska. Historią Teatru Współczesnego zajmuje się Stanisław Marczak-Oborski przy współpracy Stanisławy Mrozińskiej.

Pracownia Historii Teatru Dawnego wydała szereg publikacji wchodzących w skład serii redagowanej przez T.Siverta pt. "Studia z dziejów teatru w Polsce". Ukazały się w druku następujące pozycje w Wydawnictwie Ossolineum: t. III, Zbigniew Raszewski: "Z tradycji teatralnych Pomorza, Wielkopolski i Śląska", r.1955; t.I, "Teatr Warszawski drugiej połowy XIX w." (praca zbiorowa), r.1957; t.II, Stanisław Ozimek: "Udział "Monitora" w kształtowaniu Teatru Narodowego", r.1957. Poza serią wyszła w r.1957 książka T.Siverta "Mickiewicz na scenie" wydana przez PIW w ramach Prac Dyskusyjnych Komisji Naukowej Obchodu Mickiewiczowskiego PAN. W związku z tą pracą stanowiącą zarys monograficzny dziejów scenicznych Mickiewiczowskiego dramatu przygotowano do druku tom IV serii pt. "Z dziejów inscenizacji Mickiewiczowskich". Są to szczegółowe studia kilku autorów dotyczące najwybitniejszych inscenizacji "Dziadów" i "Konfederatów Barskich", będące próbą syntetycznego spojrzenia na dzieje sceniczne Mickiewicza wraz z ich oceną. Niestety, praca ta nie ukazała się dotąd w druku ze względu na trudności finansowe. Jako V tom serii przewidziana jest praca zbiorowa "Z dziejów inscenizacji Słowackiego". Poza serią w roku bieżącym ukaże się w Wydawnictwie Łódzkim z teki redakcyjnej Pracowni studium Wandy Lipiec: "Zelwerowicz i scena łódzka".

W przygotowaniu do serii "Materiały do historii teatru powszechnego" znajduje się w opracowaniu i ze wstępem T.Siverta wybór tłumaczonych tekstów Zoli pt. "Naturalizm w teatrze".

Pracownia Historii Teatru przygotowała do druku Bibliografię Ludwika Simona "Dramat polski 1750-1939". Materiały bibliograficzne zebrane przez autora zostały rozszerzone o szereg nie uwzględnionych lub nowoodkrytych pozycji, opracowano przy tym indeks alfabetyczny sztuk według tytułów. Bibliografia obejmuje około 100 arkuszy maszynopisu¹⁾. Całość oddano do realizacji wydawniczej Państwowemu Instytutowi Wydawniczemu w 1959 r.

Z wydawnictw albumowych w serii "Z dziejów inscenizacji w Polsce" pod redakcją H.Szletyńskiego ukazał się w Ossolineum (1959) tom I "Mickiewicz na scenach polskich" zawierający zestawienie materiałów ikonograficznych, które obrazują dzieje dramatów Mickiewicza na scenie. Album oraz tekst bibliograficzny opracował T.Pacewicz pod redakcją naukową T.Siverta. Tom II "Słowacki na scenach" (opracowali Ewa Heise, Tadeusz Pacewicz, Jerzy Timoszewicz) został oddany do realizacji wydawniczej i ukaże się w roku bieżącym.

Instytut Sztuki w r.1959 organizował konferencje naukowe z udziałem zaproszonych gości. Dwie spośród nich były poświęcone sprawom teatru. Redaktor "Pamiętnika Teatralnego" doc.Zbigniew Raszewski mówił "O teatralnym kształcie "Balladyny", Tadeusz Sivert - "O dziejach inscenizacji "Widm" Moniuszki-Mickiewicza"²⁾. Na comiesięcznych zebraniach naukowych Pracowni wygłoszono następujące referaty: doc. Karyna Wierzbicka: "Aktorzy cudzoziemscy w Polsce w drugiej poł. XVIII w.", doc. T.Sivert: "Recepcja polskich utworów na scenach paryskich do czasów ostatniej wojny", Jacek Lipiński przedstawił niektóre tezy będącej na ukończeniu pracy doktorskiej o krytyce teatralnej w Polsce na początku XIX wieku.

Członkowie Pracowni Historii Teatru brali udział w zorganizowaniu na terenie Warszawy międzynarodowej konferencji naukowej "Section des Arts du Spectacle" FIAB. Zajmowano się również przygotowaniem materiałów teatrologicznych związanych z kwerendami zagranicznymi. Współpracowano z redakcją "Słownika biograficznego teatru polskiego", która pod kierunkiem prof. St.Dąbrowskiego przygotowuje kilkutomowe dzieło (około 11000 haseł) ukazujące biograficzne sylwetki ludzi teatru od powstania sceny narodowej do współczesności. Tom I od litery A do J został już ukończony.

1) zob.Tadeusz Sivert: Nad "Bibliografią dramatu polskiego" Ludwika Simona. "Pamiętnik Teatralny" 1955 z.1 i nadb.

2) Obie prace ogłoszono drukiem, zob."Pamiętnik Teatralny" 1959 z.1-2-3.

Poza udziałem zespołu w pracach zbiorowych poszczególni członkowie napisali bądź przygotowują prace indywidualne.

Doc. T. S i v e r t

Prace opublikowane lub w druku:

1. "Z dziejów inscenizacji "Widm" Moniuszki-Mickiewicza. "Pamiętnik Teatralny" 1959, z.1-2-3.
2. Wstęp do książki Wandy Lipiec "Zelwerowicz i scena łódzka". Wydawnictwo Łódzkie (w druku).
3. Teatry Muzyczne w Polsce. Biuletyn "Le Théâtre en Pologne" 1959 nr.6.

Prace w przygotowaniu:

1. Tomasz Olizarowski jako pisarz dramatyczny.
2. Przedstawienia polskich utworów na terenie Francji do czasów ostatniej wojny.
3. Aleksander Fredro (książka zamówiona przez PZWS)

Doc. K. W i e r z b i c k a

W ciągu ostatnich miesięcy rozpoczęła zbieranie materiałów do studium pt. "Aktorzy cudzoziemscy w Polsce w drugiej połowie XVIII w.". Dalsze prace dotyczą kwerendy archiwalnej obejmującej zbiory tzw. Archiwum Kameralnego z Jabłonny oraz zbiorów M.Rulikowskiego w Instytucie Sztuki. Poza tym rozpoczęła prace nad rewizją haseł do "Słownika biograficznego teatru polskiego" dotyczących pozycji osiemnastowiecznych.

Adiunkt B. K r ó l

Prace opublikowane lub w druku:

1. Antoni Sacchetti - dekorator romantyczny. "Pamiętnik Teatralny" 1959 z.1-2-3.
2. Hasła: J.Kosiński, T.Kantor, A. i Z.Pronaszko, T.Roszkowska, A.Sacchetti do "Enciclopedia dello Spettacolo" (oddano do druku).
3. Dwa teatry w Łazienkach. Biuletyn "Le Théâtre en Pologne" (w druku).

4. Recenzje z dwóch prac czeskich J. Hilmery o teatrach w Krum-
łowie i Litomyślu. "Pamiętnik Teatralny" (w druku).

Prace w przygotowaniu:

1. Teatr w Pomarańczarni w Łazienkach. (Książka zamówiona przez
Tow. Historyczne do serii Bibl. Korzona).
2. Scenografia warszawska pierwszej poł. XIX w. na tle dziejów
scenografii polskiej. - Praca doktorska.

Adiunkt J. L i p i ń s k i

Prace opublikowane lub w druku:

1. "Odludki i poeta" w oczach współczesnych. "Przegląd Humani-
styczny" 1959 nr.2.
2. Hasła: "Kiedy zaczęto używać w teatrze kurtyny? Co to jest
deus ex machina? Co to są misteria i kiedy je wystawiano?
Co to jest pantomima?" Iskry (Wyd. "Kto, kiedy, dlaczego") -
w druku.
3. Hasła: Lublin, Łódź, Ledóchowska, Narzymiński, Niemcewicz, Ru-
likowski - do "Enciclopedia dello Spettacolo" (Oddano do dru-
ku).
4. Zapomniana aktorka (o Rozalii Bogusławskiej). "Pamiętnik Tea-
tralny" (w druku).
5. Narcyz zakochany sam w sobie (o tancerzu Louis Duport). "Pa-
miętnik Teatralny" (w druku).

Prace w przygotowaniu:

1. Krytyka teatralna w Warszawie w latach 1801-1814. Praca dok-
torska (na ukończeniu).
2. Józefa Ledóchowska-monografia. (Książka zamówiona przez PIW)

St. asystent E. H e i s e

Prace w druku:

1. Wstęp historyczny do Albumu "Słowacki na scenach polskich"
(współautor Tadeusz Pacewicz). Ossolineum (w druku).

Prace w przygotowaniu:

1. Wiktoryna Bakałowiczowa - monografia (praca zamówiona przez
PIW).

2. Problematyka scenicznych adaptacji utworów powieściowych - praca doktorska.

St.asystent H. S e c o m s k a

Prace w druku:

1. Hasło: "Historia teatru i dramatu w Polsce" do Encyklopedii "Wiedza Powszechna" (w druku).
2. Hasło: "Historia polskiego dramatu" do Encyklopedii Powszechnej.PWN (w druku).

Prace w przygotowaniu:

1. Bogusławskiego "Siły i środki naszej sceny" - opracowanie wydawnicze i wstęp. Wydawnictwo Filmowe i Artystyczne.
2. Stanisław Wyspiański - polska sztuka nowoczesna. Praca doktorska.

Pracownia Historii Teatru Współczesnego przygotowuje następujące publikacje:

1. St.Marczak-Oborski: Polska dramaturgia współczesna 1945-1959. Praca o charakterze bibliograficznym.
2. K.Adwentowicz - Pamiętniki. Opracowanie i posłowie: St.Marczak-Oborski.
3. St.Marczak-Oborski: Życie teatru polskiego w latach wojny 1939-1945.
4. St.Mrozińska: Początek życia teatralnego w powojennej Łodzi.
5. St.Mrozińska: Rola i funkcja artystyczna w polskim teatrze współczesnym.

Poza tym Pracownia Historii Teatru Współczesnego prowadzi wywiady z wybitnymi ludźmi teatru, które służyć będą jako materiały źródłowe do historii polskiego teatru XX wieku.Opracowuje się również szczegółową kartotekę repertuarową współczesnych teatrów w Polsce.

Z Pracownią Historii Teatru współpracuje doc.Irena Schillerowa, która zajmuje się m.in. zagadnieniem przedstawień polskich sztuk na terenie Związku Radzieckiego¹⁾.

Opracował Tadeusz Sivert
Instytut Sztuki PAN

---

1) Zob.Irena Schillerowa: "Balladyna" w Studio i MChAT. "Pamiętnik Teatralny" 1959 z.1-2-3.